

¿Volar amb el paraigua?

Andreu Sotorra

Alejandro Palomas. «Un fill». Il·lustracions interiors de Teo. Foto coberta: «Free You Mind», de Catrin Weltz Stein. Disseny de la coberta: Mariano Rolando. Col·lecció Bridge. Editorial La Galera, Barcelona, 2015. A partir de 12 anys.

Aquesta novel·la psicològica de l'autor Alejandro Palomas (Barcelona, 1967), inscrita en una col·lecció per a joves, crea el dubte des del bon principi que sigui en realitat el que s'entén com una «novel·la juvenil». I això, esclar, és el millor que li pot passar a una novel·la precisament adreçada a lectors joves: que no ho sembli.

L'estructura ja és prou interessant perquè el punt de vista del conflicte es desenvolupa a través de diferents veus: la del jove protagonista (Guillem), la del seu pare, la de la tutora escolar, la psicòloga... I cadascun dels capítols va ampliant informació per al lector sobre el que angossa en Guillem, un noi introvertit al voltant dels 9 anys, que té una fixació platònica amb el personatge de Mary Poppins i que, a banda del conflicte personal amb el seu pare relacionat amb l'absència de la mare —una hostessa de vol—, que s'anirà mantenint en la incògnita fins a l'última quarta part de la novel·la, hi ha també el conflicte de l'única amiga d'en Guillem, una nena paquistanesa, parella de curs, que es troba en procés d'un casament concertat al Pakistan, amagat, esclar, de tothom, i que viu amb els seus pares aquí, que regenten una botiga de queviures on la mare sempre està a la caixa.

El conflicte amb la Nàzia —aquest és el nom de la noia paquistanesa— es fa evident a partir que el pare d'ella descobreix que amb en Guillem estan assajant una obra de teatre per a la festa de curs i la prohibició que hi participi, per causes culturals, precipita el projecte del viatge al Pakistan per al casament concertat amb un parent molt més gran que la Nàzia que ni tan sols ella coneix.

«Un fill» és, doncs, una novel·la que té diferents fronts: els capítols més psicològics des de la veu dels adults —fins al punt que aquests són els que es poden fer més estranys als lectors joves—, els capítols més preadolescents que protagonitza la veu del Guillem, i els capítols del desenllaç —gairebé mig d'investigació— quan des de la feina de la tutora i la psicòloga del centre es descobreix el motiu que fa que en Guillem visqui un món personal i tancar en ell mateix i a la vegada s'alerta sobre el casament de la petita Nàzia.

Seria injust desvelar cadascun dels desenllaços per als lectors que encara no han tingut «Un fill» entre les seves lectures. En tot cas, sí que es pot dir que Alejandro Palomas canvia radicalment de registre quan arriba a la cua de la novel·la i, deixant el punt de vista psicològic que domina bona part de la trama, adopta un final d'aquells que agraden tant als espectadors de cinema de tarda televisiva o de multisales amb crispetes, fent que en Guillem i el seu pare protagonitzin una escena emotiva i que el lector probablement espera des que es coneix el perquè del distanciament d'ells dos.

El fet és que l'autor toca un tema delicat amb la sensibilitat que requereix i això fa que la novel·la no caigui mai per la banda del xantatge emocional sinó, ben al contrari, convidi a la reflexió i a l'actitud activa del lector per esbrinar, com els personatges paral·lels de la trama, les causes del desajust personal d'en Guillem en

relació a tot el que l'envolta i, sobretot, la justificació per la seva flaca per Mary Poppins. No oblidem que la Poppins original de la mitologia Disney de la dècada dels seixanta vola amb el seu paraigua i que el seu objectiu és fer feliç una família. El missatge subliminal, doncs, queda clar des del principi.

La novel·la, que va obtenir el premi Joaquim Ruyra del 2014 i l'editorial La Galera la va publicar el 2015, també en versió espanyola, ha tornat ara a ser recordada arran d'haver estat distingida amb el Premio Nacional de Literatura Juvenil 2016, a les obres publicades durant l'any anterior, que atorga el Ministerio de Educación, Cultura y Deporte espanyol. Alejandro Palomas és llicenciat en Filologia anglesa per la Universitat de Barcelona, traductor, guionista d'una adaptació d'una novel·la seva i autor bàsicament de novel·les en espanyol algunes de les quals s'han traduït a una desena de llengües. «Un fill» és, doncs, la seva primera i, per ara, única incursió en la literatura catalana com a llengua original, fruit de la barreja lingüística familiar, de pare català i mare xilena.

Enllaços d'interès

(per visionar-los, cal descarregar abans el PDF de la crítica):

Tràiler de la pel·lícula «Mary Poppins» (Walt Disney, EUA, 1964), protagonitzada per Julie Andrews. El personatge de ficció és una de les icones de la novel·la «Un fill».

https://youtu.be/v4jtF_0DyZ0

L'Associació de Dones Pakistaneses de Catalunya va iniciar una campanya el 2014 per denunciar les unions concertades de noies menors. Els Mossos d'Esquadra van intervenir aquell mateix any en una desena de casos, tot i que es calcula que n'hi ha força més que no s'han pogut impedir.

<http://bit.ly/2hcdJjR>
